

**Kunstivaldkonna
arengukava
2021–2025**

Sissejuhatus

Kunstivaldkonna arengukava (KUVA) eesmärkideks on

- aidata kaasa valdkonnasisese koostöö tulemuslikkusele,
- luua eeldusi valdkonna arengut puudutavate läbimõeldud otsuste tegemiseks ning kommunikatsiooniks.

KUVA koostamise lähtekohaks on siht edendada kunstiväljaga seotud otsuste ja arutelude kvaliteeti, pidades seejuures silmas eeskätt valdkonna sisemist potentsiaali, mitmekesisust ja ideederohkust. Valdkonna jaoks on oluline luua avatud koostööformaad, mis on tähtis nii kunstiorganisatsioonide omavaheliseks mõttevahetuseks kui ka läbirääkimistel avaliku sektori või teiste seotud partneritega (sh erinevate tegevus- ja rahastamismudelite leidmisel või täpsustamisel). KUVA teemadeks on kunstnike loometegevuse toetamise kõrval ka valdkond laiemalt – seal tegutsevad erinevad professionaalid (nt kuraatorid, kriitikud), ühendused jt organisatsioonid.

KUVA 2021–2025 eesmärgid käsitlevad järgmisi teemasid:

1. Kunstnike loometegevuse toetamine
2. Kunstivaldkonna organisatsioonide koostöö
3. Kunstivälja avatus ja ligipääs
4. Kunstiharidus ja haritus

Arengukava on koostatud 2021. aasta talvel ja kevadel avatud aruteludes kõlanud mõtete ning küsimuste põhjal. Arutelude kokkukutsumisel olid eestvedajateks Eesti Kunstnike Liit, Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus ja Eesti Kaasaegse Kunsti Arenduskeskus. Strateegia elluviimisega seotud vastutus ja edasine valdkonnasisene töökava on toodud arengukava peatükis „Lähtekohad tegevuste elluviimisel“, samas on toodud ka KUVA uuendamise ja ajakohastamise põhimõtted. Täname kõiki aruteludel osalejaid ning loodame, et KUVA pakub kunstielu edendamisel vajalikku strateegilist tuge.

KUVA algatuse eestvedajad

Kunstivaldkonna arendamise lähtekohad

1. ***Kunst on väärtus.***

Kunst loob väärtust, seda nii riiklikul, kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Kunst aitab mõista ja peegeldada, kunst harib ning selgitab, kunst loob uut ainet nii kodanikele kui ka meie ühisele elukeskkonnale. Kunst ulatub sügavamale meelelahutusest, kunst on keel, mida targad ühiskonnad tundma õpivad. Kunsti mõistmata oleme vaesemad, nii vaimult kui varalt.

2. ***Kunstivaldkond vajab läbimõeldud rahastamist.***

Põhimõtted ja valikud, mille alusel kunstivaldkonda rahastatakse, peavad vastama tänastele vajadustele ning tänapäevase kultuuriruumi spetsiifikale. Kunsti valdkonnas on võrreldes enamike teiste loomealadega vähem riiklikke institutsioone ning seetõttu on õhem ka riigieelarveliste toetuste kiht, kuigi see ei tähenda, et kultuuri jaoks olulisi algatusi või protsesse oleks kunstis vähem. Lisaks pole ennast õigustanud teguviis, mis on suunanud olulise osa kunstivaldkonna tegevustoetusi Eesti Kultuurkapitali kanda. Selline rahastusallikate jaotus pole põhjendatud ning muudab ühest küljest ebakindlaks pikaajaliste eesmärkide nimel töötavad institutsioonid kui ka kunstivaldkonna projektipõhiste algatuste rahastamise, kuna ligi kolmandik kunsti sihtkapitali ressursist kulub tegevustoetuste maksmisele. KUVa eesmärgiks on hoida töös valdkonna ja riigi dialoog ning leida lahendused, mis on kohased tänapäevase kunstielu edendamiseks.

3. ***Ka vabakutseline kunst on töö.***

Vabakutselistele kunstnikele on oluline tagada sotsiaalsed garantiid ning kunstivaldkonna eripäradele vastavad õiguslikud raamid. Kunstnike loometeel on sagedaseks probleemiks sotsiaalsete garantiide puudumisest tingitud ebakindlus. Edendades heaolu ja sotsiaalset turvatunnet viisil, mis arvestab eri valdkondade spetsiifikaga, aitame ühtlasi kaasa kunsti väärtustamisele ühiskonnas.

4. ***Koostöö viib killustatusest kaugemale.***

Kunstivaldkonna edendamise aluseks on valmidus koostööks nii valdkonna sees kui ka ühiste huvide eest seismisel. Arvamuste ja seisukohtade rohkus on rikkus. Samas on tähtis, et suure mõjuga otsuste juures ollakse valmis nägema ühiseid huvisid ning mõistma, et soovides mõjutada suuremaid arenguid, võib seesmine killustatus osutada suureks takistuseks.

5. ***Kunstivaldkond on pidevas muutumises.***

Kunstieliu korraldus tähendab pidevat õppimist ja enesearendamise vajadust. Kunstieliu saab edeneda ainult inimeste teadmiste ja oskuste kaudu. Kuna kiiresti muutuv maailm pakub pidevalt uusi proovikive, on tähtis tagada erinevatele valdkonna professionaalidele võimalus ennast arendada.

6. ***Kunstitaristu vajab pikaajalist investeringute kava.***

Valdkonna arengu jaoks on oluline koostada investeringuvajaduste programm, mille abil renoveerida, kaasajastada ja ehitada kunstieluks vajalikke keskkondi. Selline suund aitab olulisel määral kaasa ka regionaalsele kunsti-korraldusele ning kunsti laiemale väärtustamisele.

7. ***Kunstipubliku olemasolu algab kokkupuutest kunstiga.***

Kunstieliu jaoks on oluline, et ligipääs loomingule oleks olemas nii üldhariduse, huvihariduse kui ka laiemalt kultuurisündmuste, meediakajastuste, lin-naruumi jt võimaluste kaudu. Nii luuakse ühtlasi eeldusi selleks, et sügavama kunstihuviga inimesed jõuaksid õpinguteni kõrg- või kutsehariduse tasemel.

Eesmärk 1: kunstnike loometegevuse ja kunstiväljal tegutsejate toetamine

Probleem, mida soovitakse lahendada

Soovitud olukord 2025

1. Puudub vabakutseliste kunstnike loometegevust toetav sotsiaalsete garantiide raamistik, mis arvestab piisavas mahus kunstniku töö ja karjääri kujunemise eripäradega.

Vabakutselise kunstniku jaoks on loodud võimalused saada oma töö eripäraga vastavuses olevatel alustel ravikindlustust, vanaduspensionit, vanemapalka, loometoetusi jt sotsiaalset turvatunnet suurendavaid toetusi.

-
2. Näitustega seonduvate tasude maksimise puuduvad ühtsed alused (nii kunstnikele kui ka teistele panustajatele) ning see võimendab riski, et tasud ei vasta tehtud töö väärtusele.

Eestis on kokku lepitud kindlad tasuvahemikud, millega näituse korraldamisel kunstnike jt osaliste tasude maksimise arvestatakse (sh nii uute näituste kui ka taasesitusega seotud juhtudel).

2025:

Vabakutseliste kunstnike loometegevust toetab sotsiaalsete garantiide raamistik.

Kunstnike tasustamisel ning rahastustaotluste tagasisidestamisel lähtutakse ühistest põhimõtetest.

Suureneb kunstnikupalga algatuse laiem mõju kunstiga seotud tegevuste ja seoste selgitamisel, kunstnikupalga saajate arv kasvab.

Lahenduseni viivad tegevused

Valdkonna eestkoste viiakse professionaalsele tasemele ning kaasatakse eksperdid, kelle ülesandeks on dialoogi kujundamine erinevate poliitikakujundajate ja organisatsioonidega.

Ekspertide abiga esitatakse võimalikud probleemile reageerimise stsenaariumid ja arvutused, mis näitavad probleemile reageerimiseks vajalikku vahendite mahtu. Ühtlasi koostatakse ülevaade, kuidas sobitub selline toetus üldisesse valdkonna toetamise loogikasse.

Töötatakse läbi aastal 2021 toimuva vabakutseliste uuringu tulemused ning kaardistatakse ühisosad ja vastuolud võrreldes teiste loomealadega. Eraldi on käsitletud valdkondadevaheliste kunstnike positsioon ja selle eripärad.

2020–2021 koroonakriisi mõjude hindamine ning selle õppetundide sõnastamine ettepanekuteks, mille abil toetuste süsteemi täiustada.

Vabakutseliste toetamist puudutava info ning näidisdokumentatsiooni koondamine ühele veebilehele koos vajalike kontaktide ja nõustamisinfoga.

Tasude maksmist puudutava olukorra kaardistamine ning fookusgruppide korraldamine eesmärgiga koostada esialgsed ettepanekud Eesti Kunstnike Liidule ja Eesti Kunstiteadlaste ja Kuraatorite Ühingule.

Valdkonna esindusorganisatsioonide arutelu korraldamine kujundamaks seisukohta, millistes vahemikes tuleks arvestada näitustega seotud tasusid. Näitusetasude hea tava kokkuleppe sõlmimine.

Tasude ettepaneku tutvustamine ja teemaga seotud teadlikkuse tõstmine riigi, kohaliku omavalitsuse, vabakonna ning erasektori tasemel.

Tasustamise info vahendamine veebis koos vajalike uuenduste ja täpsustuste lisamisega.

<i>Probleem, mida soovitakse lahendada</i>	<i>Soovitud olukord 2025</i>
3. Rahastustaotlustele antav tagasiside on sageli formaalne.	Järgitakse läbipaistva kommunikatsiooni ja tagasisi-destamise põhimõtteid.
4. Kunstnikupalga algatuse mõju võiks olla laiem nii selle saajate ringi kui ka kommuni-katsiooni ja kuvandiloome vallas.	Kunstnikupalga saajate arv on kasvanud ning sellega koos on suurenenud kunstielu kajastamise intensiiv-sus ja strateegilisus.
5. Residentuuride edendamise potentsiaal ja selle mõju kunstiväljale võiks olla mitmekülgsem.	Residentuurid on kunstnikele inspireeriv ja erinevaid võimalusi pakkuv lahendus loominguliste kavade ettevalmistamisel ja elluviimisel.
6. Puudus on isetekkelistest, rohujuure tasandil tegutsevatest väikestest näitusepindadest.	Alustava galeristi toetuse või galeriide starditoetuse abil kasvab rohujuure tasandi näitusepindade hulk (sh ajutised algatused), mis ühtlasi loob kunstnikele suuremad ja vabamad võimalused oma loomingut esitleda.
7. Kitsaskohad ateljeeruumide ja laopindade kasutuselevõtul	Laienenud on koostöö erasektoriga ning info vabade pindade kohta on pidevalt kättesaadav.

Lahenduseni viivad tegevused

Regulaarsete taotlusvoorudega seotud infopäevade läbiviimine, mille käigus tagasidestatakse seniseid otsustamise praktikaid ning antakse teavet eelseisvate arutelude kriteeriumite kohta.

Läbirääkimised kunstnikupalga saajate arvu ja toetuse tingimuste üle.

Töökava koostamine algatuse kaudse mõju suurendamiseks (teadlikkus kunstielus toimuvast, peavoolumeedia strateegilisem kaasamine, kunstniku või kunstiteadlase karjääri tutvustamine jmt).

Residentuuride kaardistamine ning nendega seotud sisu- ja koostöövõimaluste analüüs (sh läbirääkimistes kogukondade ja kohalike omavalitsustega).

Uue koostööprogrammi algatamine (võimalikeks osapoolteks riik, kohalikud omavalitsused, erasektor, vabakond, kunstivaldkonna organisatsioonid).

Võimalike erasektori partnerite kaardistamine ning koostöö ettepanekute koostamine.

Eesmärk 2: kunstivaldkonna organisatsioonide koostöö edendamine

<i>Probleem, mida soovitakse lahendada</i>	<i>Soovitud olukord 2025</i>
1. Näitusemajade rahastamise alused on ebakindlad ja lühikese ajalise perspektiiviga.	Näitusemajade ühised huvid on läbirääkimistes avaliku sektori ja teiste partneritega hästi argumenteeritud ja esindatud.
2. Korraldajate ideid ja plaane sündmuste kavandamisel saaks kaasavamalt ja nutikamalt koordineerida.	Toimib ühine kunstikorraldajate infokalender, mis toetab näituste kavandamist ning aitab kaasa näituste ringluse korraldamisele.
3. Valdkonna kokkupuude kestliku arengu ja rohepöörde põhimõtetega on hõre.	Kunstivaldkonna ökoloogiline jalajälg väheneb aasta-aastalt.
4. Tehnoloogiline võimekus näituste loomisel ning digikanalite kasutamisel on ebahühtlane.	Suurenevad regulaarsed võimalused osaleda tehnoloogia- ja digikoolitustel. Renditeenuste arendamise ja koostöölepete kaudu suureneb ligipääs tehnika ja materjalide kasutamisele.

2025:

Näitusemajade ühised huvid on strateegiliselt esindatud ja juhitud.

Kunstivaldkonna tegevused on juhitud ja korraldatud silmas pidades kestliku arengu põhimõtteid.

Valdkonna koolitus- ja arendustegevused on läbimõeldud ja kasutajakesksed.

Kunstivälja rahvusvahelistumine on korraldatud laiemaid strateegilisi eesmärke silmas pidades ning sellekohane info on hästi kättesaadav.

Eesti kunstitaristu ehitus- ja renoveerimistöid viiakse ellu pikemaajalise investeeringute kava alusel.

Lahenduseni viivad tegevused

Näitusemajade esindusorganisatsiooni loomine ning ühise tegevuskava elluviimine.

Kunstikorraldajate ühine infokalender.

Teadlikkuse tõstmine. Lähiriikide kogemust tutvustavate seminaride või koolituste korraldamine (nt Soome praktikad).

Rohepöörde hea tava või juhise väljatöötamine (sh viited roheauditi läbiviimiseks, teekaardi koostamiseks jmt).

Näitusemajade kaardistamine ning näituste ringluse platvormi väljatöötamine.

Tehnoloogia alaseid teadmisi ja oskusi käsitlevate koolitus- ja arendusprogrammide väljatöötamine.

Renditeenuste arendamine nii valdkonnasiseselt kui ka pikemaajaliste raamlepingute kaudu tehnikarendi firmadega.

Koostöölepped kunsti toetamisele avatud ettevõtetega, mille kaudu avaneks avaliku sektori rahastuse saanud algatustele teatud soodustused materjalide vm vajaliku ostmisel.

<i>Probleem, mida soovitakse lahendada</i>	<i>Soovitud olukord 2025</i>
5. Üldine koolituste ja arendustegevuste pakumine valdkonnas töötavatele inimestele on väike.	Koolituskalender tiheneb ning suureneb valdkonna ligipääs koolitus- ja arendustegevustele.
6. Rahvusvahelistumisega seotud koostöö on rohkem organisatsioonide- ja vähem valdkonnapõhine, mis võib tekitada teatud infolünki.	Info Eesti osalemise kohta erinevates rahvusvahelistes organisatsioonides ja võrgustikes on hästi kättesaadav, rahvusvahelistumist toetavad teenused on läbimõeldud ning Eesti nähtavust ja kunstivälja promotsiooni toetavad tegevused strateegiliselt kavandatud.
7. Kunstivaldkonna taristu olukord on ebaühtlane, erinevate väiksemate ja keskmise suurusega pindade renoveerimise vajadus on suur.	Investeeringute aluseks on ülevaade valdkonna vajadustest ja edasiste arengute eeldustest (sh ligipääs). Koostöös riigi ja kohalike omavalitsustega on välja töötatud pikaajaline ehitus- ja renoveerimistöörde kava.

Lahenduseni viivad tegevused

Koostöös valdkonna organisatsioonide, avaliku sektori ja koolitustel osalejate omapanusega uute koolitus- ja arendusprogrammide algatamine.

Rahvusvahelistumisega seotud infovahetuse muutmine regulaarsemaks ja eesmärgistatunaks, tegevusi vedavate organisatsioonide laiapõhjalisem strateegiline koostöö.

Ülevaate koostamine investeringute vajadustest koos prognoosiga finantseeringuks riigilt ja/või kohalikelt omavalitsuselt või teistest allikatest.

Eesmärk 3: kunstivälja avatus ja ligipääs (sh koostöö erinevate sektoritega)

<i>Probleem, mida soovitakse lahendada</i>	<i>Soovitud olukord 2025</i>
1. Kohalike omavalitsuste teadlikkus ja valmidus kunstiväljal toimuvaga suhestuda on ebaühtlane, regionaalsetel algatustel on risk killustuda.	Käivitunud on erinevad programmid ja algatused, mis suurendavad kohalike omavalitsuste huvi kunstivaldkonna tegevuste vastu, sh näitused, erinevad installatsioonid hoonetes ja linnaruumis ning haridustegevused.
2. Erivajadustega inimeste ligipääsu võimalused näitustele ja kunstitaristule on ebaühtlased.	Kunstikorralduses arvestatakse erinevate publiku vajaduste ja ootustega. Ligipääs kunstivaldkonna sündmustele on avatud võimalikult paljudele elanikele.
3. Kunstielu roll mitmekeelse suhtluse toetamisel on tagasihoidlik (sh integratsiooni ja turismi vaatenurgast).	Kunstisündmuste kavandamisel ja elluviimisel peetakse silmas erineva emakeelega sihtrühmi ning selle kaudu jõuab looming ja seotud kontekst rohkemate osasaajateni.
4. Kunstivälja arengute kajastamine meediaruumis on vähene ja pigem juhuslik (avalik-õiguslik, erameedia – nii üleriiklik kui ka kohalik).	Toimetustes suureneb teadlikkus kunstivaldkonna tegevustest ja arengutest. Lisaks eestikeelsetele kajastustele suureneb ka vene- ja ingliskeelsete kajastuste (sh kunstikriitika) osakaal.
5. Kodumaiste kunstikogujate ja -ostjate ring on väike.	Kunstikogumine kõnetab ühiskonda järjest enam ning kogujate kogukond kasvab.

2025:

Erinevate koostööalgatuste tulemusena on tõusnud kohalike omavalitsuste üldine teadlikkus kunstivaldkonna tegevustest.

Eestis toimuvast kunstielust saab osa üha rohkem erivajadustega inimesi.

Kunsti nähtavust ja kajastamist meediaruumis toetavad erinevad koostöövormid ja toimetuste teadlik huvi.

Erasektori mõju ja panus kunstivaldkonna tegevustesse kasvab.

Lahenduseni viivad tegevused

Programmi vormis lähenemine koos keskse finantstoega (nt Kulka või ministeeriumi kaudu). Väiksemates kohtades tegutsevate eestvedajate läbimõeldud kaasamine ja infovahetus erinevate algatuste väljatöötamisel.

Koostöö Eesti Rahvakultuuri Keskusega regionaalseid tegevusi toetavate meetmete arendamisel ja avardamisel.

Investeeringute vajaduse kirjeldustes erivajadustega inimeste ligipääsu teema kirjeldamine. Lahenduste väljatöötamine koostöös taristu omanikega.

Valdkonna heade praktikate ülevaadete koostamine, publiku-uuringute jmt seirete või analüüside koostamine ja tutvustamine.

Valdkonna poolsed meediategevused on läbimõeldud, koostööalgatustena esitatakse proaktiivselt omapoolseid ideid erinevateks meediaprojektideks.

Meedia- ja kommunikatsioonitöö sihiga avardada kunstikogumise kuvandit ning muuta stereotüüpset arvamust kunsti kogumisest kui ainult kitsale ringile kättesaadavast võimalusest.

Eesmärk 4: igapäevast kunstikogemust toetavad dialoog publikuga ning kunstiharidus ja -haritus

<i>Probleem, mida soovitakse lahendada</i>	<i>Soovitud olukord 2025</i>
1. Kunstipubliku laiem kaasamine ja harimine võiks olla eesmärgipärasem ja mitmekülgsem.	Lisandunud on erinevaid formaate, nt avatud loengusarju, publikaktsioone vmt, mille üheks eesmärgiks on pakkuda aktiivset võimalust kunstiväljal toimuvaga kaasa mõelda.
2. Üldhariduskoolide õpilaste võimalused suhestuda päris kunstiga on piiratud.	Lisaks kunstiõpetajate huvile suureneb ka koolide laiem valmidus õpilastele erinevate kunstiga seotud tegevuste pakkumisel, seda toetab koolipidajate (peamiselt KOV) tugi transpordi jm vajalike teenuste korraldamisel.
3. Kunsti huvihariduse kvaliteet ja tööde esitamise võimalused laiemale avalikkusele on ebaühtlased.	Kirjeldatud on kunstialase huviharidusega seotud visioon ja ootused ning toimub regulaarne arutelu koolipidajatega. Üheks muudatuste aluseks on kutse- ja kõrghariduse sisseastumise lävendid. Ellu on kutsutud platvorm või kanal, mis tutvustab huvihariduse tasandilt esitatud loomingut.
4. Kõrgharidusega seotud tegevuste side valdkonna laiapõhjalise arendamisega võiks olla strateegilisem ja toetuda rohkematele koostööalgatustele.	Valdkonnas on hea ülevaade kõrghariduse poolt veetavatest arendustegevustest ja erinevatest koostöövõimalustest (sh praktikad). Kunstikorralduse tähtsus kultuurikorraldusega seotud õppe ja teemade käsitlemisel on tõusnud.
5. Kunstialase kutsehariduse võimalused on vähe teadvustatud.	Teadlikkus erinevatest kunstivaldkonnaga seotud karjäärimudelitest on kasvanud.

2025:

Eriilmeline ja üle-eestiline kunstiväli toob kaasa suureneva publiku huvi kunstielus osalemise vastu.

Üldhariduskoolide õpilastel on mitmekesised ja regulaarsed võimalused kunstielust osa saada.

Kunstialase kõrghariduse ja kutsehariduse tegevused panustavad läbimõeldult ja pikaajalise visiooni alusel valdkonna arendustegevustesse.

Ellu on kutsutud regulaarselt kogunev kunstihariduse ümarlaud, mis kavandab ja koordineerib erinevate algatuste elluviimist.

Lahenduseni viivad tegevused

Valdkonna poolt on välja töötatud koostööalgatused, mida on võimalik pikemaajaliselt ellu viia ja arendada.

Kunstihariduse ümarlaua kokkukutsumine ning üld-, huvi- ja kutseharidusele suunatud valdkonna poolse tegevuskava koostamine.

Üldhariduskoolide direktoritele ja võtmeisikutele pakutavad kunstialased täienduskoolitused ja arendustegevused.

Kunstihariduse ümarlaua kokkukutsumine ning üld- ja huviharidusele suunatud valdkonna poolse tegevuskava koostamine.

Avatud koostööformaaside käivitamine, sh infovahetus ja mõlemapoolsed koostööettepanekud.

Kunstihariduse ümarlaua kokkukutsumine ning üld- ja huviharidusele suunatud valdkonna poolse tegevuskava koostamine.

Lähtekohad tegevuste elluviimisel

KUVA eesmärkide elluviimiseks koostatakse ühine tegevuskava, mille koordineerimisel on peamine roll kavandatud uuele, näitusemajasid ühendavale organisatsioonile.

KUVA eesmärgid on üheks oluliseks lähtekohaks kultuuripoliitika jt valdkondadega seotud läbirääkimistel riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil, erinevate valdkonda puudutavate teemakäsitluste ja otsuste kujundamisel.

Vähemalt kord aastas on eesmärgiks KUVA teemad avatud arutelude vormis üle vaadata ning vajadusel eesmäärke ja tegevuskava täpsustada. KUVA eesmärkide elluviimist kajastavate info- ja meediategevuste kirjeldus tuuakse ära arengukava tegevuskavas.

Lisa:

Kultuuri arengukava 2021–2030 (Kultuur 2030) ja KUVA

Rööpselt KUVA koostamisega toimusid kultuuri valdkonna pikaajalisi eesmärke kirjeldava ülevaate Kultuur 2030 arutelud. Seosed Kultuur 2030 kunsti valdkonna teemalehe eesmärkide ja KUVA peatükkide vahel on toodud alljärgnevas tabelis.

Kunstiväli on terviklik süsteem, mis on hästi koordineeritud ja jätkusuutlikult rahastatud.

Kunstivaldkonnas on vähe riiklikke institutsioone, seda olulisem on tagada süsteemne avalik toetus ja kunstielu toimimine kogu väärtusahela ulatuses. Vähenema peab valdkonna tuumategevuste sõltuvus Eesti Kultuurkapitalist. Tõstetakse kunstivaldkonna riiklikku rahastust, tänu millele aitab riik kaasa kunstielu mitmekesisele, laiapõhjalisele ja kestlikule arengule. Sealjuures on oluline, et kesksete kunstiasutuste ja algatuste tegevustoetused kaetaks riigieelarvest ning nende arendust, koolitusi ja koostööd toetatakse võrdsetel alustel riigiasutustega. Tähtsustatakse kunsti osa loomemajanduses ning toetatakse valdkonna ekspordi- ja arendustegevusi.

KUVA eesmärgiks on aidata kaasa valdkonna seisukohtade kujundamisele ning valdkonna rahastamisega seotud läbirääkimistele ja otsustele. Kunsti rahastamise aluste juures on tähtis järgida valdkonna spetsiifikat, eripärasid ning pikemaajalist vaadet. Avaliku raha jaotamine peab olema läbimõeldud ning aitama kaasa nii institutsioonide kui ka iseseisvate loojate eesmärkidele kodus ja välismaal.

KUVA tegevuste elluviimise kaudu muutub valdkonna analüüs ja lahenduste pakkumine laiapõhjalisemaks ning aitab kaasa Kultuur 2030 raames seatud rahastamise põhimõtete täpsemale sisustamisele ning elluviimisele.

Kunst on töö, mis väärtustatud, toetatud ja tasustatud.

Kunstnike tööd tuleb kohelda teiste kultuurivaldkondade professionaalidega võrreldavatel alustel. Riik loob senisest kättesaadavamad ja paindlikumad lahendused professionaalsete kunstnike töö tasustamiseks ning sotsiaalsete tagatiste kättesaadavuse parandamiseks. Lisaks loometoetusele jätkatakse kunstnikupalga maksmist ning arvestades valdkonnas tegutsevate professionaalide hulka ja mitmekesisust suurendatakse palgasaajate arvu. Riik toetab valdkonnaülese kokkuleppe väljatöötamist ja rakendamist, mis oleks aluseks kõikide avalikult rahastatud näituseasutustele kunstnike tasustamisel. Pööratakse tähelepanu kunstnike töökeskkonna süsteemsele arendamisele, et tagada loomiseks sobivate ateljeepindade ja koosloomekeskuste ning kaasaegse tehnilise baasi kättesaadavus.

Tähtis on luua sotsiaalsete garantiide raamistik, mis arvestab täna tegutsevate kunstnike tegutsemise loogikaga. Näituste loomisega seotud inimeste tasustamine peab muutuma ühtsemaks ning arvestama rohkem tehtava töö väärtuse ja tänapäeva ühiskonna standarditega.

KUVA panustab sellesse, et valdkonnas suureneks võimekus pakkuda omalt poolt terviklikke ja erinevaid nüansse käsitlevaid lahendusi, kasvaks üldine eestkoste maht ning kvaliteet.

Kunst on üle Eesti kättesaadav ja ligipääsetav. Kõrgetasemeline kunstielu – näitused ja festivalid – peab toimuma ka väljaspool suuri keskusi. Selleks peab näituseasutuste ja regionaalsete kunstialgatuste tegevuse avalik rahastamine kasvama. Kunstielu eesmärk on pakkuda inimestele võimalusi kunsti luua ja sellest osa saada sõltumata elukohast ja emakeelest. Riik soodustab muukeelse elanikkonna aktiivsemat kaasamist Eesti kunstielu. Toetatakse ligipääsetavuse suurendamist, pöörates tähelepanu nii näituseasutuste füüsilisele juurdepääsule kui ka eriprogrammide pakkumisele erinevate erivajadustega publikule. Aidatakse kaasa väiksemates linnades ja valdades tegutsevate professionaalsete näituseasutuste taristu arendamisele ja produktsioonivõimekuse kasvule. Riik panustab kunstikorraldajate täienduskoolitustesse ning soodustab näituseasutuste omavahelist koostööd.

Eesti kunstielu on rahvusvaheline ja maailmas nähtav.

Kunst on globaalne keel. Riik toetab Eesti kunstiprofessionaalide osalemist rahvusvahelistel kunstisündmustel ja -võrgustikes, aitab luua võimalusi enesetäiendamiseks välisriikides ning loometegevuseks kunstikeskustes ja residentuurides üle maailma. Samuti panustatakse kohaliku kunstielu rahvusvahelistumisse, toetades laiahaardelisi kunstiprojekte ja -sündmusi ning kunstiresidentuuride tegevust Eestis. Osalemine rahvuspaviljoniga Veneetsia kunstibiennaalil jätkub. Rahvusvahelise koostöö edendamisel lähtutakse keskkonnahoidlikkuse põhimõtetest, seades eesmärgiks pikaajalised ja jätkusuutlikud koostööprojektid, samuti eelistatakse säästlikke lahendusi reisimisel, kunstiteoste transpordil ja logistikas.

Kunstielu arendamise üks eesmärke on kohalike omavalitsuste ja kogukondade läbimõeldud ning süsteemne kaasamine, arvestades seejuures nii kohapeal tegutsevate eestvedajate panust kui ka võimalike koostööpartnerite huvi ja ootusi.

KUVA tegevused seavad sihiks jõuda rohkemate inimesteni, pöörata eraldi tähelepanu kunstipubliku kujundamisele ning tööle laste ja noortega. Sündmuste kavandamisel on oluline kunstikorraldajate omavaheline koostöö, seda nii korraldajate kalendri kui ka erinevate ühisalgatuste näol (nt rohepöördesse panustav näituste ringluse kontseptsiooni edendamine). Tähtsal kohal on valdkonnas tegutsejatele suunatud koolitus- ja arendustegevused. Eraldi sihiks on näitusemajadele suunatud pikaajalise investeerimiskavaga seotud läbirääkimised.

Kunstivälja rahvusvahelistumise edendamisel on oluline roll valdkonna teenistuses olevatel institutsioonidel. Eesti kunstivaldkonna jaoks on koostöö välisriikidega olemuslikult tähtis, kujundades väärtuslikku dialoogi nii kunstnike kui ka korraldajate tasemel.

KUVA peab oluliseks rahvusvahelistumisega seotud info kättesaadavust ja seotud arutelusid, samuti strateegilist ja regulaarsetel alustel toimivat koostööd tegevusi vedavate organisatsioonide vahel.

Kunst on meedias nähtav ja avalikkuse kunstiteadlikkus on kõrge.

Nii erialane diskussioon kui ka kunsti tutvustamine publiku erinevatele segmentidele vajab süsteemset tähelepanu. Kunsti mõistmiseks ja hindamiseks on vajalik kõrgel tasemel kunstikriitika ning kättesaadav ja jätkusuutlik kunstiharidus kõikidel tasemetel. Riik toetab kunstikommunikatsiooni arendamist, professionaalse kunstikriitika väärtustamist, publikuprogrammide läbiviimist, soodustame valdkonna teadustegevust, kunstihariduse arendamist kõigil tasanditel ning koostööd kunstnike ja haridusasutuste vahel.

Kunstivaldkonna haridus ja haritus kujunevad nii kodu, kooli, kunstialase eneseväljenduse kui ka laiemalt kunstiga kokkupuudete toel. Selleks on vajalik luua võimalusi kunsti kogeda, sellega kaasa mõelda, osaleda.

KUVA sihiks on pakkuda välja omapoolseid lahendusi kunstiga seotud meediapildi kujundamisel ning kunstihariduse teemalise teadlikkuse ja seotud võimaluste avardamisel.

Kunstivälja arenguks on tagatud tehniline võimekus.

Kunst on materjali- ja tehnoloogiapõhine valdkond, mis on pidevas arengus. Kunstiteoste loomise ja eksponeerimise tehnoloogilised standardid on muutumises ning konkurentsivõime tagamiseks investeerime produktsiooni- võimekusse, aga ka kunstitöötajate tehnoloogiliste pädevuste arendamisesse. Kultuuri- ja loomemajanduse investeeringud ja toetused peavad tagama võimaluse luua ja eksponeerida Eestis ka keerulisemaid ja teadmiste- ning ressursimahukamaid kunstivorme, mis on kavandatud ja loodud keskkonnateadlikult.

Kunsti publikuni viimisel on olulisel kohal mitmed näituste loomisega seotud teadmised ja oskused, mida on tähtis korrapäraselt arendada. Eestis on palju põnevaid paiku, kus võiks võrreldes tänasega kunsti eksponeerida rohkem, kuid see eeldab mh tehnilist valmisolekut.

KUVA eesmärgiks on kujundada valdkonna poolseid võimalusi viisil, mis aitavad Eestil nii suuremates keskustes kui ka väljaspool selliseid tehnilisi eeldusi pakkuda.

Eesti avalik ruum on kunstirikas.

Kvaliteetse avaliku ruumi arendamisel jätkatakse kunsti tellimisega avalikku ruumi ning kunstitellimise korralduse ajakohastamisega. Riik seisab selle eest, et kõikide avaliku raha eest tehtavate suurinvesteeringute puhul kaasneks kunstiteoste tellimise kohustus, sealhulgas riigi ja erasektori koostöös elluviidavate projektide puhul.

Kunst on avaliku ruumi loomulik osa.

KUVA soovib arendada dialoogi kogukondade ja kohalike omavalitsustega, et kunsti kaudu avanevaid võimalusi kasutataks teadlikult ning mitmekülgselt.

